

събере материал за нея, той моли своя приятел издателя Александър Паскалев и други приятели и познати да му изпращат сведения и факти от фронта, впечатленията си от войната. През същия месец октомври 1913 г., когато е писано писмото му до „Съвременна илюстрация“, Яворов разказва пред Асен Златаров, че подготвя своя трета пиеса с главен герой от „типа на новия българин от капиталистическия индустриален свят... Аз ще дам един тип на капиталист, та и духът на Маркса да остане доволен... „Първично натрупване на капиталите чрез грабеж“... Нов човек се ражда под габровските и сливенските небеса: хитър, закоравял в жажда за печалба, ловък в борсови спекулации и смел в риска: ето такъв герой. Властта на парите и душата на едрият капиталист – това ще бъде моята пиеса. Социална поезия искат от мене: ще им дам истинска социална драма, па да видят изменил ли съм на своята стара любов...“ В един момент Яворов подава на А. Златаров първия том на „Капиталът“ на Маркс в някой от българските му преводи.⁶

Да си припомним, че подобен художествен подход от леви идеологически позиции с типичния отблъскващ образ на буржоата капиталист и неговия пораждащ отрицание свят, е сред емблематичните за естетиката на европейския авангард, респективно експресионизма, при това не само в литературата, а и в изобразителното изкуство. Именно авангардизмът категорично доказва, че художественото творчество може да бъде социално и актуално, без да е реалистично.

Оскъдни са документалните сведения за подготвяното ново списание „Дума“ в книгоиздателството на А. Паскалев. За него, а и за самия му редактор вдъхновител Яворов, кой знае защо, иронично се изразява в едно свое писмо Владимир Василев до Боян Пенев: „Понеже Ботев е издавал „Дума“, а пък Яворов е негов продължител...“⁷ Работата по подготовката на списанието, в която е привлечен и В. Василев, е била напрегната и появата му – съвсем предстояща, след Нова година. Списанието според една покана на издателството от 25 ноември 1913 г. е замислено да публикува художествена литература, литературна критика и статии по „общо литературни и философски въпроси, преглед на всички прояви в областта на изкуството...“ Изобщо – стремежът е да се отрази възможно най-пълно културният живот в страната. Сътрудничеството си обещават Вазов, К. Христов и всички „видни“, по израза на Яворов в едно писмо до Б. Пенев, имена в тогавашната българска литература. В същото писмо Яворов обаче пише, че „не се съмнява“ в напускането на Вазов и К. Христов „при първия не напълно тям харесал се отзив за тях“.

⁶ Пак там, с. 600.

⁷ Пак там, с. 612.